

ПРОКОПОВИЧ ГРИГОРІЙ ГРИГОРОВИЧ – народився 21 жовтня 1928 року у с. Уріж. *Учитель, член підпільної молодіжної організації ім. С. Бандери, учасник Українського Національного фронту (УНФ).*

Григорій Прокопович народився в селянській сім'ї. Родина, церква і школа, за його словами, сприяли становленню світогляду й усвідомленню необхідності боротьби за незалежність України. 1942-43 рр. вчився на священика в Самборі, а коли духовну семінарію більшовики закрили, то закінчив Самбірську середню школу.

У 1944, під час навчання на 9-місячних педкурсах підготовки вчителів у м. Дрогобичі, був заарештований за підозрою в розповсюдженні листівок із закликами до населення не брати в руки зброї проти Української Повстанської Армії, не співпрацювати з НКВД, вести розвідку дислокації й пересування військ, допомагати бійцям УПА продовольством, одягом та іншим. Усе літо, близько 2,5 місяця, Григорій Прокопович та ще п'ятьох осіб протримали під арештом у від-ділі НКВД, били, але, не добившись зізнань у причетності до розповсюдження листівок, відпустили.

Закінчивши восени 1944 р. педкурси, працював учителем у с. Мокряни, учителем і директором школи в с. Смільна, вчителем у с. Бистриця. Спілкувався з повстанцями і розповсюджував їхні листівки. 1946 його зняли з посади директора школи, бо хтось доніс, що діти в школі моляться. У 1948 був прийнятий на третій курс Бориславського педучилища, яке закінчив через рік і повернувся в Бистрицю, далі заочно навчався на історичному факультеті Львівського учительського інституту.

У листопаді 1948 з участю Григорія Прокоповича була створена підпільна молодіжна "Організація ім. Степана Бандери". Завданням організації було сприяти УПА в її боротьбі за незалежність України (зв'язок, розвідка, збирання продовольства, одягу та ін.). Крім того, організація реалізовувала так звані бофони ("бойовий фонд"). Це були аркушики паперу 10x10 см, на яких зображений тризуб у терновому вінку та напис: "За Українську Соборну Державу", а внизу ціна — 5, 10 крб. Ці бофони видавалися населенню в обмін за допомогу повстанцям продовольством та одягом з обіцянкою, що коли буде створена незалежна Україна, власник бофонів одержить удесятеро більше.

У кінці 1949 р. за виготовлення і розповсюдження листівок були заарештовані друзі Прокоповича по молодіжній організації. Сам Григорій Прокопович заарештований 9.12.1949 і разом з ними звинувачений у "зраді батьківщини" (ст. 54-I "а" та 54-II КК УРСР). Слідство велось в тюрмі "Бригідки" в Дрогобичі. 23.02. 1950 р. Григорій Прокопович був засуджений Військовим трибуналом військ МВС Дрогобицької обл. на 25 р. позбавлення волі, 5 р. заслання і 5 р. поразки в правах.

Карався в таборах поблизу Караганди, на будівництві шахти. Як учасник страйку в 1951 році переведений у штрафний табір Сарань. 1953 етапований у Норильськ, де під час повстання солдат зламав йому ногу. Знявши через півроку гіпс, відправили в штрафний табір, а на початку 1954 без вироку на 1 рік – у Владимирську тюрму. На пересилці в Красноярську разом з групою в'язнів тримав голодівку 8 діб. Ще рік був у тюрмах Семипалатинська і Грозного. У зв'язку з участю в страйках і повстаннях, Указом ПВР СРСР від 24.03.1956 Прокопович не був звільнений, але йому скоротили термін до 10 р.. Добував його в 307-й колонії в Іркутській області. Звільнений 25.09.1958 з урахуванням "заліків" (система прирівняння одного дня роботи до декількох днів позбавлення волі залежно від характеру й умов роботи. На лісоповалі в Іркутській тайзі залік був 1 до 3. Скоро ця система була скасована). Пізніше відповідно до п. 7 ст. 55 КК УРСР судимість погашена.

Оскільки проживати в Західній Україні Григорію було заборонено, а від пропозиції виступити в пресі з осудом свого минулого відмовився, він мусив виїхати на Донбас,

де 8 р. працював на шахті «Менжинська» в м. Первомайськ Луганської обл. З 1960 по 1967 Прокопович навчався на заочному відділенні факультету іноземних мов Київського держуніверситету, та диплом одержати не вдалося.

У 1963-64 в Галичині з ініціативи Д.КВЕЦКА була створена підпільна організація «Український національний фронт» (УНФ), яка ставила метою боротьбу за незалежність. До УНФ увійшло кілька десятків осіб із декількох областей України. Це були колишні політв'язні та молоді люди. Організація видала 16 чисел машинописного журналу «Воля і Батьківщина», розповсюдила кількасот власних брошур і листівок у різних областях України. Вони виготовлялися на друкарській машинці в помешканнях і в криївці, облаштованій у горах. Розповсюджували також знайдену пропагандистську літературу ОУН. Документи підкладали, залишали в людних місцях.

«Програмові вимоги УНФ» та «Наші завдання» витікали з положень Програми ОУН(б), прийнятої на III її Зборі. Становище України в документах оцінювалося як колоніальне. Відкидаючи комуністичну доктрину і практику, УНФ пропонував для України незалежний самостійний розвиток, близький до реалій західноєвропейської соціал-демократії. За три роки УНФ став доволі розгалуженою в Україні організацією. Прокопович брав активну участь у її діяльності. 21.03.1967 він затриманий на вулиці Львова, маючи ч. 16 журналу «Воля і Батьківщина», журнал «Месник» та 15 бофонів по 10 крб., які намагався викинути. 6-7.06. 1967 засуджений Львівським обласним судом за ч. 1 ст. 62 КК УРСР до 6 р. позбавлення волі в таборах суворого режиму та 5 р. заслання. Суд був закритий, судового розгляду практично не було.

Карався в мордовському таборі ЖХ-385/19 у сел. Лесной, де спілкувався з давніми своїми друзями. Організовував відзначення релігійних і національних свят, написав "Історію УПА" – 12 загальних зошитів. Основну її частину становили описи з вуст очевидців і учасників конкретних подій, боїв. Але коли Б.РЕБРИК переписував другий екземпляр, всі зошити були конфісковані адміністрацією. Прокопович відбувся п'ятьма добами карцеру.

30.04.1973 р. привезений етапом у м. Курагіно Красноярського краю, де відбув заслання, працюючи кочегаром пекарні. 1978 р., повертаючись на батьківщину, тиждень провів у колі московських дисидентів. Оселився в батьківській хаті, влаштувався в Бориславі на озокеритну шахту. На пенсію вийшов 1981 р.. Аж до проголошення незалежності України за ним був негласний нагляд. Одружився, 25.05.1980 року народився син Григорій. Оскільки дружина виявилася іншої віри (свідок Єгови) і психічно хворою, розлучився з нею і сам з 8-місячного віку виростив сина. Вивчився на диригента церковного хору і керував ним, дякував у церкві. Брав участь у роботі Всеукраїнського Товариства політичних в'язнів і репресованих. Помер Григорій Прокопович 30 липня 2008 року у с. Уріж.